

Kácsor Zsolt

A SIEGFRIED-MONOLÓGOK

David tudta, hogy naplót vezetek, és esténként emlékezetből mindent leírok, ami aznap történt velem, ezért lebeszél róla, hogy történész legyek, rávett, hogy írjak. Akkor már az írás volt a mindenem, tévét alig néztem, helyette inkább olvastam, jobbra francia könyveket, mert magyar könyveink nem voltak, és írtam, írtam, írtam, hetente teleírtam egy egész füzetet, de nem akármilyen füzeteket, s nem akármilyen tollal, idővel rákaptam ugyanis a drága, finom papírokra és a vékony hegyű, minőségi tollakra, mert Franciaországban abban az időben sokkal jobb minőségű tollakat lehetett kapni, mint Magyarországon, úgyhogy írtam és írtam, olykor csupán az írás kedvéért írtam, szerettem a betűket a pusztá formájukért, sokszor gyakoroltam az aláírásomat is, hogy minél különlegesebb legyen, mert elterveztem, hogy ha egyszer nem híres történész, hanem híres író leszek, akkor egyedi tintával és érdekes aláírással dedikálom majd a regényeimet. Davidnak megmutattam ugyan a füzeteimet, de azt nem engedtem meg, hogy beleolvasson, de azért elismerően füttyentett a mennyiség láttán, nem rossz, te aztán nem lazsz, nem akarsz betársulni a filmembe? Úgyhogy betársultam a filmjébe, s attól kezdve minden héten moziba mentünk, sülvefőve együtt voltunk, amibe Pierre bácsinak csak sikerült belerondítania a maga módján, merthogy megkérdezte tőlem egyszer a reggelinél, hogy ki ez a David, akit mostanában olyan gyakran lát, ráadásul már Siegfried bácsitól is azt hallja, hogy az ő öcsikéje folyton együtt lóg egy kis kommunistával, s akkor most tiszta vizet kellene önteni a pohárba, hogy ki is ez a fiú, s mit csinálunk mi állandóan együtt, mivel foglalkozunk, amikor együtt vagyunk? S ekkor Pierre bácsi kért még egy szelet bagettet Nicole-tól, s lassan és teátrálisan megkente, s hallgatott. Majd rám nézett, s azt mondta, hogy bizonyos emberek számára a bagett mindkét fele vajas. S megkérdezte, hogy ezt értem-e. Merthogy vannak olyan emberek, folytatta, akik a kenyérnek csak az egyik felét vajazzák meg, vannak azonban olyanok is, sajnálatos módon egyre nagyobb számban, akik a kenyérnek mindkét felét megvajazzák. S most, hogy Siegfried bácsitól is egyre gyakrabban hallja, hogy a Florian és a David így meg úgy, akkor neki tudnia kell, hogy az ő öcsikéje miért is lóg együtt egy kis kommunistával. S akkor Isabelle néni és Nicole kuncogni kezdett,

mert ők valószínűleg értették Pierre bácsit, de én nem értettem semmit. Nem értettem. S Pierre bácsi nézett rám hidegen, bámult élettelen szemmel, mint a folyosón azok a halott provençe-i babák, azok a szőlőmunkások, birkapásztorok, kosárfonók és vízholdók, akiket folyton a fal felé kellett fordítanom, hogy be ne húzzak nekik egyet. Nem szóltam, csak lesütöttem a szememet, s nem értettem, hogy miről beszél, nem értettem ezt a szöveget a kommunistákról. Hát tényleg azt hiszi, hogy David kommunista? Azt hittem eddig, hogy csak hülyéskedik. S különben is, ha David kommunista volna, azzal mi volna a baj? S amikor már-már elviselhetetlen volt a csönd, Pierre bácsi rám nézett, s nagy komolyan megkérdezte tőlem, hogy figyelj csak, te Florian, te a kommunista lányokat szereted, vagy a kommunista fiúkat? S erre kitört belőlük a röhögés. Pierre bácsi, Nicole és Isabelle néni a hasát fogta, én meg nem értettem, hogy mi ebben olyan vicces, Nicole megsimogatta a fejemet, azt mondta, hogy az úr csak viccelt, nem szabad mindent komolyan venni, hát nézzem már meg, hogy az úrnak milyen jó kedve van, örüljek neki, hogy ilyen jó kedve van, s ne vágjak már ilyen keserű képet. De én nem nevettem, hallgattam, nem szóltam, nem vettem levegőt, Nicole és Isabelle nevetett, Pierre bácsi pedig azt mondta, hogy öcsikém, te mindent olyan komolyan veszel. Veled már viccelni sem lehet, csak lazán, csak lazán. Ne legyél már olyan görcsös, Florian, Isabelle néni meg hozzátette, hogy nagyon szimpatikus fiú ez a David, ha gondolom, nyugodtan hívjam meg hozzánk vacsorára, Nicole készíti majd valami istenit. Mire Pierre bácsi szeme megvillant, s bólogatott, rendben, hívjuk meg vacsorára, de mi lesz, ha vacsora után David bekérdzkezik a szobámba? S ezen megint röhögtek. A kurva anyátokat, ezt gondoltam akkor – legalábbis ezt olvasom most az egyik régi jegyzetfüzetemben.

Emiatt később beolvastam Siegfried bácsinak, miért beszél a hátam mögött összevevissza rólam és Davidról, ezt kérdeztem tőle, mire megveregette a vállam, lassan a testtel, öcskös, a te Siegfried bácsid a szemembe is megmondta, hogy egy kommunistával haverkods. Nem lehetett rá haragudni, mert ha kevés volt a vendég, a háborúról mesélt, és ittam minden szavát, mert egykori német katona léte Siegfried bácsi dicsőítette a Vörös Hadsereget, s szapult a második világháborús német csapatokat, de náluk is jobban gyalázta a harmadik birodalommal szövetséges országok katonáit, a magyarokat, a románokat és az olaszokat, ezeket mind „cigány népeknek” nevezte. Ilyeneket nem hallottam odahaza a háborúról, a történelemórán soha nem mondta el a tanár,

amit Siegfried bácsi elárult: „ha ezek a cigány népek, mármint a magyarok, románok és olaszok” olyan hősiiesen harcoltak volna a világháborúban, mint ahogyan a szovjet katonák küzdöttek, akkor a németek megnyerik a második világháborút, minden ezeken a cigány népeken múlt, a magyarokon, a románokon és az olaszokon. Elmagyarázta, hogy ha a Vörös Hadsereg 1943 januárjában nem tudta volna átszakítani a Don folyónál megmerevedett front vonalát, akkor talán még a sztálingrádi katasztrófa ellenére is lett volna esély a német győzelemre. Siegfried bácsi szerint Sztálingrád stratégiai értelemben nem is volt fontos, az a város nem is kellett a németeknek, a szovjetek sztálingrádi győzelme csak az érte vívott harc által vált fontossá, és erről ő személyesen megvan győződve, mert ezerkilencszáznegyvenkettő-negyvenhárom telét az orosz fronton harcolta végig. Közelről látta, hogy a szövetségesekben, azokban a cigány magyarokban nem lehet megbízni. Amikor a magyarokat szidta, Siegfried bácsit egyáltalán nem érdekelte, hogy én is magyar vagyok, azt mondta, ő nem fog udvariaskodni származási alapon senkivel, az igazság ugyanis akkor is igazság, ha egy német, egy orosz vagy akár egy magyar képébe vágja bele, márpedig ő belevágja, ő a németeknek is megmondja, hogy „szaralakov vagytok”, mert ő úgymond „kemény fiú”, ő végigharcolta a második világháborút géppuskás lövészként, neki aztán senki sem tud újat mondani a világháborúról. De én persze hiába is akartam volna újat mondani. Fogalmam sem volt az egésztől. S míg nem találkoztam Siegfried bácsival, a világháború igazából csak a Mazurka nagyapám miatt érdekelt, meg azért, mert szerettem a Négy páncélos és a kutya című lengyel filmsorozatot a tévében. Azt gondoltam, hogy ez az egész engem személyesen is érint. Nekem azt mesélték, hogy Mazurka nagypapám fiatalon ott maradt a Don-kanyarban, ezért nem ismerhettem meg őt személyesen. Gyerekkoromban sokszor szóba került, de azt már csak Pierre bácsitól tudtam meg Marseille-ben, hogy Mazurka nagypapa nagyon gazdag ember volt, egy igazi kapitalista, aki a saját szikvízgyárában saját alkalmazottakkal dolgozott, saját teherautói voltak, az emberei azokkal hordták a városban a szódavizet. Pierre bácsi azt mesélte, hogy az apja vasárnapként úgymond „grasszált”, vagyis fölvette ünnepi öltönyét, szivarra gyújtott, és sétatálcát lóbálva korzózott kávéházról kávéházra, a nagymamámmal karöltve. Befolyásos barátai voltak, mégsem tudta elintézeni, hogy ne sorozzák be, úgyhogy ezerkilencszáznegyvenkettő nyarán kivitték a szovjet frontra, a Don-kanyarba, ahol ezerkilencszáznegyvenhárom januárjában eltűnt. Negyvenhárom éves volt, a felesége két

kisgyerekekkel maradt magára. Ezt mesélte Pierre bácsi, de odahaza, Magyarországon még ennyit sem tudtam Mazurka nagyapámról, akit a titkolózás, a suttogás, az elhallgatás, az elharapott szavak folytán nem hősi halottként, hanem bűnözőként képzeltem magam elé. Apám beharapta a szája szélét, ha az apja szóba került, ha meggondolatlanul és részegen odavetett is pár mondatot, idővel elnémult, nem beszélt. Emiatt számomra valamiképpen bűnös dolognak számított, hogy nagyapát besorozták, s elvitték a Don-kanyarhoz. Nagyapáról tilos volt mások előtt beszélni, még azt sem volt szabad elmondani, hogy a nagyapám után kaptam a Flórián nevet, ezzel vigyázni kellett, mert ha elárultam volna, hogy a nagyapám tiszteletére lettem Flórián, akkor máris beszéltem volna a nagyapámról, illetve a bűnéről. Márpedig a bűnös nagyapámról a hetvenes és nyolcvanas években tilos volt beszélni, az apám még odahaza, a négy fal között is lehalkította a hangját, ha a Don-kanyar szóba került, így hát ha mások előtt a bűnös Flórián név eredetéről beszéltem volna, megszegtem volna azt a szabályt, hogy soha nem beszélünk a bűnről. De sosem mondták meg, hogy végül is miféle bűnről nem beszélünk. Gyerekkoromban a Don-kanyar nekem nem földrajzi fogalom volt, nem is történelmi esemény, s nem is egy háborús hadszíntér a sok közül, hanem az apám szegyenkezve összeszorított szája. Olyan volt, mint ötvenhat. Az iskolában tilos volt beszélnem ötvenhatról, apám még odahaza, a négy fal között is lehalkította a hangját, ha ötvenhat szóba került, így hát azzal nem dicsekedhettem el a többieknek, hogy az én gazdag Mazurka nagyapám kisebbik fiából lett az én gazdag francia nagybácsikám, aki végtére is bűnös ötvenhatos volt: fegyvert fogott az oroszok ellen, az életét kockáztatva harcolt a forradalomban a hazáért, majd Nyugatra menekült alig tizennyolc évesen. A hetvenes-nyolcvanas években idehaza nem hős volt, hanem bűnöző. Erről nem beszélünk mások előtt, sőt apám sem írt a nagyapámról és a nagybátyámról egyetlen cikket sem, pedig neki szokása volt, hogy a magánügyeinket kitárgyalja. Nem írta meg, hogy az apja meghalt a Don-kanyarban, s azt sem, hogy az öccse ötvenhatban Nyugatra szökött. Azok a képek, amelyek apám csöndje ellenére mégis megragadtak a fejemben a bűnről, mind fekete-fehérek voltak, nem pedig színesek, így hát nem tartoztak bele, sőt eleve bele sem tartozhattak abba a hazug valóságba, amiből a családunk összerakta a hallgatást; inkább olyanok voltak ezek a képek, mint a régi újságokban a megfakult, rászteres fotók. Ráadásul nem voltak igaziak, csak másolatok. Nem voltak átélhetők. Amikor a szálló teraszán ülve Siegfried bácsira is úgy néztem, mint egy

másolatra, hiszen akit én láttam, az színes volt, nem pedig egy fekete-fehér kocka egy történelmi filmből. Színes volt, mert az arcát kékes-vörösesre festették a bor hatására széttöredezett hajszálerek, s a szájából sárgán villantak ki széles lapátfogai. Amikor a szálló teraszán üldögélve harsogva szidta a német csapatokat s a velük szövetséges magyarokat, románokat és olaszokat, belefeledkeztem az arcába, mert beszéd közben remegett az a nagy, rezes orra, a düllelt, világosbarna szeme megtelt étellel, a hatalmas, pirosas, elálló fülének karéján pedig meg-megrezentek az őszes szőrszálak. Siegfried bácsi színes kép volt. Semmi köze nem lehetett ahhoz a fekete-fehér fiatalemberhez, akiről mesélt, s aki német katonai egyenruhában rótt a mesebeli harcmezőt. Képtelen voltam hitelt adni annak a ténynek, hogy ez a nagydarab, vöröses ember, aki kissé kaptatosan csapkodja az asztalt, s tökéletesen beszél franciául, egyike azoknak a második világháborús német katonáknak, akiről a történelemórán tanultunk, egyike azoknak a fiatal férfiaknak, akiket a fekete-fehér híradófelvételeken látni. Nem volt azonos saját magával, úgy értem, számomra az eredeti Siegfried bácsi ott ragadt a második világháborúban, s a nyolcvanas években már csak a másolata handabandázott velem. Az igazi Siegfried bácsi meghalt, ebben biztos voltam, s fekete-fehér csontváza ott maradt ezerkilencszáznegyvenháromban temetetlen. Most is ott fekszik a Don kanyarulatában valahol. Mindebből azt a következtetést vontam le, hogy Siegfried bácsi nem mond igazat. Hogyan is mondhatna igazat egy másolat, aki dublőrként saját múltbéli magát alakítja a valóságban? Ráadásul összehordott hetet-havat. Mivel Siegfried bácsi szemében a győzelem minden más szempontot felülírt, a Vörös Hadsereget azon egyszerű oknál fogva tartotta nagyra, hogy a világháborúban győzedelmeskedett. Ha a harmadik birodalmat emlegette, egykori német katona léte lefitytyedt a szája szélé, s gúnyosan annyit mondott: vesztettek a fritzek. Saját magát nem számította közéjük. Olyannyira nem, hogy múltbéli önmagáról rendszeresen egyes szám harmadik személyben beszélt. Siegfried a saját szemével látta ezerkilencszáznegyvenhárom februárjában, mesélte Siegfried bácsi ezerkilencszáznolcvankilenc tavaszán az Hótel Florian M teraszán ülve, hogy a német katonák puskatussal csapkodták a Don-kanyarból menekülő magyar katonák kezét, amikor föl akartak kapaszzkodni a menekülő német teherautókra. Takakarodjatok, magyar kutyák, ezt üvöltötték a német katonák a magyar katonáknak. De mit tehettek volna mást, kedves Florian? A német katonák nem bíztak a magyarokban, Siegfried sem bízott bennük, mert nem harcra termett

katonák voltak a magyarok, nem igazi katonák voltak a magyarok, hanem besorozott piszkos cigányok voltak a magyarok, akik az első puska-lövésre megfutottak, a német katonák tehát azért csapkodták le őket a teherautókról, kedves Florian, mert ha fölvezték volna őket, balszerencsét hoztak volna rájuk. Siegfried a saját szemével látta, hogy mikor voltak igazi hősök a magyar katonák: akkor voltak igazi hősök a magyar katonák, kedves Florian, amikor civilekkel kellett hadakozni, akkor bezzeg nagy hősök voltak a magyar katonák, a fegyvertelen emberekkel szemben, az asszonyokkal szemben, a gyerekekkel szemben, akiket a hős magyar katonák ezrével mészároltak le az ukrán falvakban. Siegfried a saját szemével látta a felégetett ukrán falvakat, kedves Florian, mert mielőtt a magyar hadsereg felvonult a Don folyóhoz, hogy a többi cigány néppel együtt biztosítsa nekünk Sztálingrátót északra, akkor a részeg magyar katonák röhögve gyűjtötták fel az ukrán falvakat, és röhögve lődözték agyon a gyerekeket és a nőket. Tudta ezt maga, kedves Florian? Nem tudta, ugye, nem tudta. Nagyon sajnálom, kedves Florian, de a maga kedves nagypapája is ott vonult abban a barbár magyar hadseregben, és nagyon is elképzelhető, hogy a maga kedves nagypapája részegen gyűjtogatta a házakat, és részegen öldöste a civil lakoságot. Micsoda? Hogy ezt maga nem hiszi? Ugyan, kedves Florian, maga még fiatal, szinte gyerek, semmit nem tud a világról, Siegfried azonban megjárta a világháborút. Siegfried géppuskás lövész volt a német hadseregben, Siegfriednek semmi újat nem lehet mondani a világháborúról, ha pedig maga, kedves Florian, be akarná nekem mesélni, hogy a maga kedves nagypapája nem vett részt abban a barbár öldöklésben, akkor ezt Siegfried nem hinné el. Nem bizony. Ó, ne, kedves Florian, ne jöjjön maga azzal, hogy mi mindent csináltak a németek a második világháborúban, mert egyrészt Siegfried sokkal jobban tudja magánál, hogy mit csináltak a németek a világháborúban, ezen a téren maga semmi újat nem tud mondani, másrészt Siegfried a katonai morálról, katonai felkészültségről és katonai helytállásról beszél, nem pedig háborús bűnökről és koncentrációs munkatáborokról, márpedig a katonai morál, katonai felkészültség és katonai helytállás tekintetében a Donhoz felvonuló magyar hadsereg nem nevezhető katonai alakulatnak. Tudja, minek nevezhető, kedves Florian? Csöcseléknek. S az a csöcselék nagyon is rászolgált a büntetésre. Amikor a Vörös Hadsereg a Donnál ezerkilencszáznegyvenhárom januárjában egyetlen szempillantás alatt legázolta a magyar hadsereget, ó, bocsánat, a magyar csöcseléket, akkor Siegfried nem sajnálta őket, egyáltalán nem sajnálta a magyar katonákat,

mert már túl jól ismerte őket, s nem bízott bennük. S amikor a magyar katonák menekülni kezdtek a Vörös Hadsereg elől, s föl akartak kapaszkodni arra a teherautóra, amin Siegfried ült, akkor Siegfried puskatussal verte a kezüket, igen, ez így volt, kedves Florian, ne csodálkozzon ezen, egy katona nem menekülhet együtt olyanokkal, akik megbízhatatlanok. Isten megbüntette a magyarokat, Florian. A visszavonulás során Siegfried és a bajtársai egy éjszaka arra riadtak föl, hogy verik annak a pajtának az ajtaját, ahová behúzódtak a mínusz harmincfokos hideg elől. Lehetek odabenn vagy negyvenen, az emberek egymás hegyén-hátán feküdtek, de nem bánták, mert olyan volt az ember, mint egy kicsi kályha, mindenki adott egy kicsi meleget a másiknak. Siegfried volt a legfiatalabb, ő feküdt az ajtó mellett, s ezért neki kellett kinéznie, hogy kik zörgetnek. Felkászálódott, résnyre kinyitotta az ajtót, s kinézett a sötétbe, és magyar főtiszteket látott, be akartak jönni melegedni. A századparancsnok úr megkérdezte, hogy kik azok, magyarok, válaszolta Siegfried, mire a századparancsnok azt parancsolta, hogy be kell zárni az ajtót előttük. És Siegfried bezárta az ajtót. S ezután ordítózást hallottunk, jajveszékelt, s aztán három lövést. Gyilkolják egymást a magyarok, ezt gondolta Siegfried. Aztán csönd lett. S amikor reggel kimentünk, a magyar főtisztek közül hárman ott feküdtek az ajtó előtt holtan, a kezükben pisztoly. Tudja, hogy mi történt velük, Florian? Azok ott kinn főbe lőtték magukat. Nem bírták a szenvedést, Florian. Mi nem akartuk őket beengedni, ők viszont nem akartak kinn maradni. De nem tudtak tovább menni sem. Erre főbe lőtték saját magukat. Milyen katona az olyan, aki menekülés közben képes főbe lőni magát? Tudja, hogy milyen katona az, Florian? Semmilyen. Egy senki. Egy nagy nulla. Zéró, Florian. Megússza a frontot, aztán lelövi saját magát... Na, hiszen... Miután hazamentem a szállóból, elmeséltem Pierre bácsinak Siegfried bácsi második világháborús történeteit, de a nagybátyám csak nevetett, s legyintgetett, a vén náci azt sem tudja már, hogy miről beszél, mondta, majd hozzátette, hogy a magyarok igenis nagyszerűen harcoltak a Don-kanyarban, erre az a legfőbb bizonyíték, hogy fél éven keresztül tartották magukat, márpedig ha olyan link alakok lettek volna, ahogyan ez a vén számár bemutatja őket, akkor egy pillanat alatt elsöpörték volna őket az oroszok. Továbbá ő nagyon is jól emlékszik azokra a tábori levelezőlapokra, amiket az apja az orosz frontról küldött, s azokban szó sem volt olyan hülyeségekről, amikkel Siegfried bácsi tömi a fejemet. Még arra is emlékszik, hogy a tábori lapokat kék tintaceruzával írta az apja, gyönyörű, szálkás betűkkel, sőt

ezerkilencszáznegyvenkettő karácsonyára még egy verset is írt. Márpedig aki verset ír a Don-kanyarban mínusz harmincfokos hidegben, az nem akármilyen legény... Márpedig nem akármilyen legény volt az ő apja, s aki azt merésznél róla állítani, hogy ártatlan gyerekeket és asszonyokat ölt, annak ő kitaposná a belét, mert az ő apja nagyon jó ember volt, máig előtte van az alakja, amint esténként a bőrcipőjét suvickolja, s azt tanítja a bátyjának és neki, hogy az úriembert a cipőjéről ismerni meg, az úriembernek ugyanis mindig ragyog a cipője, s arra oktatta a fiait, hogy lefekvés előtt minden este fényesre kell suvickolni a másnapi cipőt. S az volt a mondása, hogy úriember nem siet, nem fizet és nem báméskodik. Pierre bácsi elmagyarázta, hogy az úriember azért nem siet, mert megfontolt, azért nem báméskodik, mert nem hagyja, hogy tanácstalannak lássák, továbbá azért nem fizet, mert mindenütt van hitele. Az én apám, vagyis a te nagypád ilyen ember volt, dörögte Pierre bácsi, nem holmi proli. S mit csinált a nagypapa a Don-kanyarban, kérdeztem Pierre bácsit, aki rezzentelen arccal azonnal rávágta, hogy a hazájáért harcolt és a hazájáért halt meg, teljesítette a kötelességét, de sajnos ez már régen kiveszett a mai világból, mondta, mert a mai világ nem ismeri a kötelesség szót, a mai világ csak szórakozni akar, nézzek csak bele a tévéműsorokba, tele van hülyékkel, akik a tévé előtt bambuló hülyéknek beszélnek hülyeségeket, de régen más világ volt, régen az emberek ismerték a kötelesség szót, ennél fogva egy édesapa zokszó nélkül ment a frontra, ha a hazája hívta, és zokszó nélkül meg is halt a nemzetért, a gyermekekért, a jövőért, ha a haza is úgy akarta. Ezt darálta Pierre bácsi, majd azon tűnődött, hogy hová lettek azok a régi tábori levelezőlapok. Gyerekkoromban még láttam őket, magyarázta, az anyám még be is keretezte az egyiket, ott lógott a konyha falán sokáig, de nem tudom, hová lett. Mielőtt kijöttem Franciaországba, levettem a falról, mondta, s ekkor hirtelen átváltott magyarra, kiszedtem a képet az izéből, a keretből, és kihoztam magammal Franciába, de nem tudom, hol van, o, putain, eddig eszembe sem jutott, hogy hol van, pedig itt kell lenni valahol, nekem ez maradt nekem az apám után, öcsikém, és előkeresem neked az olvasókönyvemet is, amit az apámtól kaptam, még az övé volt gyerekkorában, Flóri könyve, ez a címe, nagyon régi könyv, öcsikém, százötven éves könyv, az apám nagyon szerette, mert a címe alapján azt hitte, hogy egyenesen neki írták. Eh, bien... Ennyi maradt a szódagyárból, pedig nagy gyár volt ám, ahol a csórikám dolgozott, sokat dolgozott az apám, többet dolgozott, mint én, tudod-e, mert én hozzá képest egy izé vagyok, tudod, link alak vagyok,

egy semmi vagyok. Esténként csinálta a cipőket, tudod, a bokszolás a cipőket, aztán megkerget az asztal körül, de azt nem szerettem ám, amikor azt akarta, hogy fogócskázunk, o, putain, de régen mondtam ezt a szó, fogócska, tudod te, mi az a fogócska, nem tudod, ej, nem tudsz te semmit, öcsikém, az apám fogócskát csinált velünk, kergette minket, és kiabált, ha nem futottunk gyorsan, ezt nem szerettem, öcsikém, az nem volt jó... De ízé... Hol is tarottam, ja igen, a tábori posta... És Flóri könyve... Hát azt nem tudom, hogy hová lett a tábori postája és az olvasókönyve, nem tudom, pedig úgy őriztem, mint a pénzt, dugdos-tam ide-ode, aztán valahogy elveszett. Aztán hirtelen eszébe jutott a bújócska szó, s felragyogott a szeme, s azt kiáltotta, hogy bújócska, bújócska! Látod, öcsikém, milyen jó, hogy beszélgetünk, az én jó apám bújócskát is játszott velünk, velem meg az apáddal, de az apádra olyankor haragudott ám, mert a Sándorka nem volt ügyes, eh, nem volt eléggé ügyes az apád, nem tudott jól elbújni az apánk elől, de én elbújtam ám, öcsikém, engem aztán hiába keresett, a бүdös kurva életbe, engem aztán nem talált, pedig felforgatta minden utánam, az apádat bezegg rögtön megtalálta, elkapta őtet, az meg visított a markába, ahogy fogta, mint a satu. Eh, tudod te, hogy mi az a satu? Nem tudod, ej, nem tudsz te semmit.

Ekkor közbevágtam, mert nem akartam újra meghallgatni egy órákig tartó csodálatos Pierre-monológot, s azt kérdeztem tőle, hogy végül is miért kellett a nagypapa elől elbújni, ha olyan áldott jó ember volt?

Erre Pierre bácsinak megfagyott a tekintete, váratlanul megmerevedett, s bámult a semmibe olyan élettelen szemmel, mint a folyosón azok a halott provençe-i babák, azok a szőlőmunkások, birkapásztorok, kosárfonók és vízfordók, akiket folyton a fal felé kellett fordítanom, hogy be ne húzzak nekik egyet.

Megkövülten állt, aztán elbődült.

Hagyjál már békén ezzel a hülyeséggel, a kurva anyádat.

Mért jössz nekem ilyen régi dolgokkal, eh?

Nincsen neki arra ideje, kiabálta ismét franciára váltva, hogy annak a vén számár Siegfriednek a meséit kommentálja. Hagyjam őt békén ezekkel a régi dolgokkal, ezek a régi dolgok hülyeségek, és csak arra jók, hogy az emberből hülyét csináljanak, mert minél többet rágódik az ember a régi dolgokon, annál hülyébb lesz, nézzem csak meg az öreg Siegfriedet, a vén alkoholistát, üvöltötte Pierre bácsi, elitta az agyát, és összevissza beszél minden hülyeséget, de ebből aztán elég volt, ha még egyszer szóba hozom a háborút, akkor kirüg hazulról, pontosabban

kibasza a piczába, de ezt már megint magyarul harsogta, kibaszlak a piczába a vén hülye náciival együtt, menjetek a kurva anyádba.

Ezerkilencszáznyolcvankilenc nyarára elfogadható szinten megtanultam franciául, szívtam magamba a szavakat, s megpróbálkoztam azzal is, hogy franciául írjak verset, titokban ugyanis Isabelle nénihez írtam szerelmes verseket, amiket eszem ágában sem volt odaadni neki, de fantáziálni nagyon élvezetes volt arról, hogy egy szép estén kettesben maradunk a lakásban, és ő behív a fürdőszobába, hogy segítsek neki megfürödni, szerettem volna megfogni a mellét, azt a súlyos, nagy, tömött mellét, amely olyan volt, mint a keletlen nyers térsza, s úgy ült rajta az édes bimbó, mint egy szem aranymazsola. Nem fért a fejembe, hogy egy akkora proosztó, mint a bácsikám, miképpen tehetett szert egy ennyire jó nőre, Isabelle néni ugyanis nagyon-nő volt, remegett körülötte a levegő, vibrált az aurája, elektromos kisüléseket éreztem a közepében. Azt hiszem, nem szerelmes voltam belé, hanem egyszerűen csak ágyba akartam vele bújni, azt akartam, hogy kényeztessen, és simogassa a fejemet, ahogyan szokésem éjjelén simogatta. Szokésemre amúgy akkor már szégyenkezve gondoltam vissza, hiszen jól éreztem magamat Marseille-ben, s nem értettem, hogy addig miképpen voltam képes másutt élni. Daviddal fölfedeztük magunknak a várost, otthon éreztük magunkat benne, rendszeresen biliárdoztunk a Jean Jaurès tér valamelyik bájában, és sokszor próbáltuk megvigasztalni Lucien urat, a boldogtalan autószerelőt, aki a Curiol utcában baszni volt, de nem volt neki jó. Javasoltam Davidnak, hogy a szerelmes szőnyegekről szóló filmünkben szánjunk egy rövidke epizódszerepet a boldogtalan Lucien úrnak, szegény feje hadd dőljön már le azokra a csodálatos szőnyegekre egy nővel, akit imádkhat; de David hajthatatlan volt, azt mondta, ő nem viccet akar csinálni az érzelmekből, hanem komoly művet, ezért kigolyózta Lucien urat a filmből, holott filmvászonra való arca volt a sasorrával és a boldogtalanul tüzelő, hatalmas fekete szemével. Dolgozhatnánk amatőr színészekkel, azok olcsóbbak és hitelesebbek, mint a sztárok, ezt javasoltam Davidnak, de ő erre csak a vállát vonogatta, s azt válaszolta, később lehet róla szó, de az ő bemutatkozó filmjének, az ő első nagy játékfilmjének komoly, súlyos, nehéz filmnek kell lennie komoly, súlyos, nehéz színészekkel, ebből ő nem enged, mert a filmszakmában hamar beskatulyázzák az embert, s ha ő elsőre valami híg vacakkal jön elő, akkor azt fogják róla gondolni, hogy csak híg vackok előállítására képes. Daviddal folyton az Hôtel Florian M teraszán ültünk, faltuk az olajbogyt és a pisztáciát, és Siegfried bácsi légiós történeteink

röhögünk, aki egyik éjjel, amikor a filmünket szóba hoztuk neki, azt javasolta, hogy a szerelmes sztorit át kellene helyezni a második világháború idejére, és akkor a nézők zabálni fogják, nagy siker lesz, mondta, de csak akkor, ha a nők is megnézik, minden jó filmnek az a titka, hogy szeressék a nők, márpedig egy háborús filmet is szerethetnek a nők, feltéve, ha van benne szerelem, a siker receptje a szerelem és háború tökéletes egyvelege. David eltűnődött ezen, s bevallotta, hogy igazából még egyetlen korszakban sem helyezte el a filmjét, még csak a szőnyegekre koncentrált, nem a korszakra. Siegfried bácsi megkérdezte tőle, hogy a szegény szőnyegfonó mester végül is kicsoda a filmben, mire David őszintén elárulta, hogy még ezen sem gondolkodott, mert nem tartja fontosnak. Akkor mi a fontos, kérdezte Siegfried bácsi, mire David magyarázni kezdte az elméletét „a történet négyzetes kereteiről”, s azt fejtegette, hogy számára a történetek olyanok, mint a folyók, amelyek csak arra képesek menni, amerre a terepviszonyok megengedik, s mégis azt a látszatot keltik, mintha a maguk útját járnák, s ebben az értelemben az emberi képzelet úgy működik, magyarázta David, mint a gát: megállítja a folyót, s a saját erejét használja föl arra, hogy eltérítse az akarata ellenére, szerinte tehát az a legfontosabb, tette hozzá, hogy az ember képes legyen fölállítani ezeket a bizonyos gátakat, amelyek közé már szabadon beengedheti a történetét. Siegfried bácsi unottan legyintett, s azzal intézte el Davidot, hogy ha a szőnyegek csodás erővel bírnak, akkor nem mindegy, hogy ki készítette őket, elvégre ha egy szegény szőnyegfonó mester efféle csodatévő szőnyeget állít elő, akkor valamiféle varázslónak kell lennie, sőt, ha jobban belegondolunk, akkor a szegény szőnyegfonó mester talán maga a teremtmény, azaz Isten. Ekkor elhallgattunk, és némán bámultunk Siegfried bácsira, ezt nem néztük ki a vén náciából, ez volt a szemünkbe írva, de a következő pillanatban Siegfried bácsi már nem törődött velünk, hanem fölpattant a helyéről, és egy elsurranó alak után vetette magát, hova-hova, Dupont úr, kiállt, és sikeresen elkapta Dupont urat, aki akkor már két hete lakott a szállodában, és Siegfried bácsi két hete megjósolta, hogy fizetés nélkül akar távozni, Siegfried látta az arcán, hogy csibész, ó, igen, igen, Siegfried nagyon jól ismeri a csibészeket, magyarázta, s valóban, Dupont úr azt az éjjeli pillanatot akarta kihasználni a távozásra, amikor a házórző eb a teraszon üldögél, de nem volt szerencséje, mert a házórző eb azon az éjjelen is résen volt, s nyakon csípte Dupont urat, vasmarokkal tartotta, lenyomta az egyik székre, s azt dörmögte neki a fülünk hallatára, hogy ha nem egyenlíti ki a számlát, akkor ki fogja húzgatni a be-

leit a száján keresztül, aztán beledarálja Dupont urat a tengerbe, ebben van némi gyakorlata, hiszen végigverekedte a második világháborút, s eltöltött tizennyolc évet a légióban. Az idegenlégió nevének említése varázserővel bírt, Dupont úr ugyanis elővett egy aranyláncot a belső zsebéből, átadta Siegfried úrnak, majd közölte, hogy a bőröndje ugyan a szobában maradt, de nem muszáj fölmenni érte. Ekkor az öreg mackó elengedte Dupont urat, aki megköszöri a torkát, azt mondta, hogy merci, majd illedelmesen elköszönt, sietős léptekkel távozott, Siegfried bácsi pedig nevetve nézett utána, s azt kérdezte tőlünk, hogy tudjuk-e, miért mondott köszönetet Dupont úr. A fejünket ráztuk, mire elmagyarázta nekünk, hogy Dupont úr most az életét köszönte meg.

Mozgó Világ, 2016/10.